

Preek 23 maart 2025
Jeugddienst Ontmoetingskerk
Matteüs 6:19-34

Gemeente van Jezus Christus,

Geld geld geld... Geld maakt gelukkig. Dat stond op de poster voor deze dienst. Geld maakt gelukkig. Met allereerst een uitroepteken erachter. Want... Natuurlijk maakt geld gelukkig. Kijk maar om je heen. Met geld kun je in je tussenuur even langs de Albert Heijn voor lekkere croissants... Of naar de Mac... Mooie kleding, leuke games kopen... Goede make-up... Dat kost allemaal wat, en met geld kun je het kopen. Met geld kun je veel leuke dingen doen. Dus... geld maakt gelukkig!

En zelfs als je daar aan twijfelt, het spreekwoord is niet voor niets: 'geld maakt niet gelukkig'. Dan kun je altijd bedenken dat een gebrek aan geld ongelukkig kan maken. Je kunt niet mee met de ander naar de supermarkt. De Burger King is te duur. En je doet te lang met je kleding. Te weinig geld maakt dat je een buitenbeentje kan worden. Je kan niet voluit mee doen. Je hoort er net niet evenveel bij als de ander. Als je gaat studeren wordt dat nog erger. Anderen hebben de juiste studieboeken, terwijl jij verouderde boeken hebt van marktplaats. Op kamers gaan zit er niet in voor jou. En 's avonds uitgaan kan slechts een enkele keer... Een gebrek aan geld maakt ongelukkig.

Nog veel duidelijker zien we dat in andere landen. En ook bij bijvoorbeeld de dak- en thuislozen in de buurt. Met geld heb je een dak boven je hoofd, voldoende te eten, toegang tot medicijnen... En zonder... Heb je dat niet... Geld maakt gelukkig uitroepteken.

Maar op de poster stond ook een vraagteken. Geld maakt gelukkig uitroepteken... vraagteken. Want geld heeft mooie positieve kanten. Je kunt er veel mee... Te weinig geld beperkt je in het leven... Maar geld heeft ook hele donkere negatieve kanten...

Misschien ken jij wel de ervaring dat iemand probeert om jouw vriend te worden met geld. Hij of zij zegt steeds weer: jo, ik betaal dat wel! In plaats van de ene keer de een en dan de ander. Ergens voelt dat goed en leuk. Jij hoeft niet te betalen, en toch krijg je het... Maar tegelijkertijd... Is zo iemand echt je vriend? Of profiteer je alleen van hem of haar? En andersom... Misschien wil jij zo graag erbij horen dat je denkt: ik heb het geld, ik betaal er wel voor... Je bent onzeker, maar jij wil er ook bij horen... Je probeert het met geld te kopen... Maar wat als het geld dan op is... Ben jij dan nog steeds een vriend, hoor je er wel echt bij? Kun je die anderen wel echt vertrouwen? Is een vriendschap die gebouwd is op geld wel een echte vriendschap?

Een andere schaduwzijde van geld: Geld is ook de motor van bijvoorbeeld de drugshandel. Het begint heel klein en onschuldig. Een keer een jointje, doe gezellig mee, ik geef het je... Maar na een tijdje moet je het zelf kopen... En het goede gevoel wordt steeds minder... Probeer dit of dat eens, dat is sterker spul beter... Ik geef het de eerste keer aan je... Het voelt goed... En voor je het weet verlies je meer en meer geld én gezondheid aan drugs. Is dat wat je wil? Nee, waarschijnlijk niet... Maar je wordt er in meegesleurd. Het is moeilijk om het tegen te houden als je vrienden er mee bezig zijn, maar de enige die er van profiteert zijn de drugsdealers die het meeste geld overhouden. Zij winnen, ten koste van de ander, ten koste van jou...

En is dat niet vaak zo met geld? Ik wil zoveel mogelijk... En dat houdt dus altijd in dat de ander zo min mogelijk krijgt... Het duidelijkst zie je dat in het verschil tussen het mondiale zuiden, de derde wereld, en het mondiale noorden, de eerste wereld. Wij in Nederland hebben veel geld. Sterker nog als je niet tot de tien procent rijksten van de wereld behoort dan is het in Nederland maar moeilijk rondkomen. En met dat geld kopen we van alles. Het liefst zo goedkoop mogelijk, dus uit het buitenland. En wij zien het niet... Wij willen het niet zien... Maar de mensen die de spullen voor ons maken verdienen vaak een absoluut hongerloontje. Minder dan die 1,90 dollar per dag. Met net wel, vaker net niet genoeg om van te leven... Wat dan als er een natuurramp plaatsvindt? Wat als de voedselprijzen stijgen? En dan te bedenken dat als wij 21 of 22 euro zouden betalen in plaats van 20 euro voor dat t-shirt dat dan al die tekorten opgelost zouden zijn... Maar ja... wij kopen liever zo goedkoop mogelijk... Die één of twee euro maakt al het verschil... Maar wij westerse mensen willen dat niet betalen. Het moet zo goedkoop mogelijk. Want wij willen zoveel mogelijk geld overhouden. Onze groeiende rijkdom maakt andere mensen armer, slachtoffer... Misschien maakt geld jou gelukkig, maar andere mensen maakt het juist ongelukkig... Neppe vrienden, drugshandel, te goedkope prijzen...

Misschien denk je, nou dat is des te meer reden om goed met mijn geld om te gaan. Ik wil genoeg geld hebben. Een juiste baan hebben, zoveel mogelijk binnenkrijgen. Geld is het belangrijkste... Mensen die zo in het leven staan blijken uit onderzoek vaak het meest ongelukkig te zijn. Teveel gefocust op geld. Verdien ik wel genoeg? Hoe kan ik nog meer binnenhalen? Het is nog steeds niet genoeg... En het vraagt van alles van je... Je moet offers maken. Niet het leukste werk... Altijd maar weer werken... Als geld en rijkdom belangrijk zijn vraagt het ook offers... Het lijkt wel een afgod...

Jezus maakt ook die vergelijking. Hij noemt geld de mammon. En Jezus zegt heel radicaal: 'Niemand kan twee heren dienen: hij zal de eerste haten en de tweede liefhebben, of hij zal juist toegewijd zijn aan de ene en de andere verachten. Jullie kunnen niet God dienen én de mammon.' Doe jij dat? De mammon dienen? Ik denk dat niemand hier van zichzelf zal denken: ja dat doe ik. We hebben het dan ook wel over hebzucht. Ik wil meer meer... Hebzucht, volgens het christelijke geloof is dat een zonde. Maar het is wel een heel ander soort zonde, omdat het een onduidelijke zonde is. Als je gestolen hebt, dan is dat niet te missen... Niemand twijfelt eraan of je ooit iemand hebt vermoord, dat is duidelijk... Maar hebzucht. Ben jij, ben ik hebzuchtig? Als ik die vraag zou stellen: ben jij hebzuchtig, dan vermoed ik dat er geen enkele vinger omhoog gaat. Maar als ik zou vragen: wie denkt er dat er hebzuchtige mensen nu in de kerk zitten, dan gaan waarschijnlijk alle vingers omhoog. Hebzucht zien we bij een ander, maar zien we minder snel bij onszelf. Ben ik hebzuchtig? Welke rol heeft geld in mijn leven?

Jezus zegt: 'Het oog is de lamp van het lichaam. Dus als je oog helder is, zal heel je lichaam verlicht zijn. Maar als je oog troebel is, zal er in heel je lichaam duisternis zijn. Als het licht in jezelf verduisterd is, hoe groot is dan die duisternis!' Als je goed kunt zien dan kun je in je leven om je heen kijken, je kunt gemakkelijk rondlopen dankzij het licht dat er is... Maar als je oog niet goed werkt, troebel is zoals Jezus zegt, dan maakt het niet uit hoeveel licht hier is. Je ziet het niet. En dus kun je maar met moeite rondlopen. Ongeacht hoeveel licht er is... Voor jou is het dan duister.

Wanneer zie je duidelijk? Als je oog helder is, als je oog op God gericht is... Wanneer is je oog troebel? Als je oog gericht is op geld, op de mammon... Je kunt niet God dienen én de mammon. Als je hart gericht is op het geld, als je hebzuchtig bent, dan heb je dat zelf vaak niet door... Maar het heeft wel een enorme invloed op hoe je in het leven staat. Je leeft in een donkere wereld. Je kiest bijvoorbeeld niet de studie, of het werk dat je leuk lijkt, dat waardevol is, waar je goed in bent... Maar je kiest datgene waar je het meeste geld mee kunt verdienen...

Je ziet het ook bij ons huidige regering. Immigranten zijn te duur, ontwikkelingssamenwerking met arme landen is te duur en dus moet op beiden bezuinigd worden. Terwijl het enige mogelijke gevolg is van bezuinigen op ontwikkelingssamenwerking dat er meer migranten komen. Het leven wordt voor hen onhoudbaar. Terwijl de liefde uit het oog verliezen om heel misschien, maar waarschijnlijk niet, wat geld te besparen... Het draait om het geld. Hebzuchtige mensen zien niet helder, ze zijn gericht op de mammon, geld boven alles... En dat werkt door in je hele leven... Neppe vrienden, geld dat

slachtoffers maakt... En je ziet het niet! Je oog is troebel... Hebzucht is het probleem. De mammon die het belangrijkste is...

Jezus geeft ons een alternatief... Richt je niet op de mammon, maar richt je op God. De mammon vraagt allerlei offers van je. En dat terwijl de mammon er gek genoeg voor zorgt dat je met meer zorgen en stress door het leven gaat... Je zou denken: veel geld voorkomt toch juist zorgen? Jezus zegt, en onderzoek bewijst, dat het andersom werkt. Geld roept zorgen en stress op...

Jezus zegt: laat de mammon los, richt je op God. God is de hoogste. God helpt je, met Hem verdwijnen de zorgen van de toekomst, want je weet God is erbij.

Geld is niet het doel leert Jezus ons. Geld is een middel. Een middel in je leven, om anderen te helpen, om zelf te kunnen leven. Een middel, geen doel. Als je de mammon dient dan is geld weggeven een onvoorstelbaar iets. Misschien een beetje, maar echt niet meer dan dat. Als je God dient, dan is geld slechts een middel. Geld weggeven, waarom niet? Jezus leert ons om vrijgevig te zijn, en dat dat het beste is.

Dat kan ik ook bewijzen... Denk maar na. Wie is de meest vrijgevige persoon die jij kent? Ken jij vrijgevige mensen? Vast wel... Wie van hen is de meest vrijgevige? Wie geeft het gemakkelijkste weg? Ja, heb jij iemand bedacht? Vertel me nu: is dat een chagrijnig persoon of een persoon die zich veel zorgen maakt? Of... Is het juist een heel aardig, een heel vrolijk, misschien wel zorgeloos persoon? Ik vermoed dat voor iedereen dat laatste geldt. Zij weten, zij ervaren: geld is slechts een middel. Dien niet het geld, niet de mammon. Dien God, leef met Hem.

En dan, maakt geld gelukkig? Dat weet ik niet... Maar je kunt geld wel gebruiken om een ander gelukkig te maken... En dat maakt jou ook weer gelukkig. Richt je op God. Halleluja, amen.

Met eventuele reacties op deze preek kunt u terecht bij ds. Stefan Honing. stefanhoning@gmail.com of 06-48883410